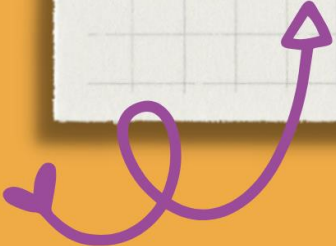

ЩО РОБИТЬ НАС ЩАСЛИВИМИ?

**/ДО 65-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
БАРБАРИ КОСМОВСЬКОЇ/**

Бібліографічна пам'ятка для дітей
середнього шкільного віку

Рівне, 2023

Управління культури і туризму
Рівненської облдержадміністрації

КЗ «Рівненська обласна бібліотека для дітей» РОР

Що робить нас щасливими?

/до 65-річчя від дня народження Барбари Космовської/

Бібліографічна пам'ятка для дітей
середнього шкільного віку

Рівне, 2023

УДК 016:821

Щ 92

Що робить нас щасливими? : до 65-річчя від дня народження Барбари Космовської : бібліогр. пам'ятка для дітей серед. шк. віку / Рівнен. обл. б-ка для дітей ; уклад. З. Б. Мартинюк ; відп. за вип. Н. А. Назарук. – Рівне, 2023. – 12 с.

Бібліографічна пам'ятка присвячена життю та творчості відомої сучасної польської письменниці Барбари Космовської.

Склала

Зінаїда Мартинюк

Відповідальна за випуск

Наталія Назарук

Комп'ютерна верстка

Світлана Молчанова

Це моє покликання – писати для молоді

Б. Космовська

Любі друзі!

Бібліографічна пам'ятка розповідає про Барбару Космовську – відому сучасну польську письменницю, поетесу, літературознавицю, яка пише твори та створює радіопередачі для дітей та підлітків.

Майбутня письменниця народилася 24 січня 1958 року в невеликому містечку Битові у Поморському воєводстві в родині музикантів. Після закінчення школи деякий час працювала на заводі в Битові. Потім закінчила Гданський університет, працювала вчителькою польської мови. У 1999 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Між дитинством і дорослим життям. Про романи Зофії Урбановської». Дисертаційна робота стосувалася польської літератури періоду позитивізму й була відзначена дипломом *Summa cum laude* («За найкращу роботу»).

Зараз Барбара Космовська працює на кафедрі історії літератури романтизму й позитивізму в Поморській

академії (м. Слупськ). Її наукові зацікавлення – передусім література позитивізму та дитяча і молодіжна література.

Вона бере активну участь у житті громади міста Слупськ, а також є депутатом міської ради Битова.

Літературний дебют Барбари Космовської припав на роки навчання в ліцеї (1970-ті роки). Першим поціновувачем своїх творів вона вважає власну маму, яка про вірші Барбари відгукувалася як про «чудове, дуже добре, чарівне». Перші спроби пера були опубліковані в журналі «Навпростець». У 1980-ті роки поетеса здобула численні премії на поетичних конкурсах.

Дебютний роман Барбари Космовської «Голодна кицька» вийшов у світ 2000 року. Наступні романи: «Приватна територія» (2001), «Провінція», «Гобелен» та «Буба» (всі 2002 р.), «Угору річкою» (2003), «Блакитний автобус» (2004), «Думчики» (2005), «Буба: мертвий сезон», «Позолочена рибка» (2007), «Бляшанка» (2008), «Українка», «Samotni.com» (2011). Взірцями для Б. Космовської є Марк Твен, який мав «велетенське почуття гумору», польський письменник Корнель Макушинський та книга «Оскар і рожева пані» французького письменника Емануеля Шмітта.

Барбара Космовська написала низку творів для дітей та підлітків. Її книги просякнуті гумором, часто лукавим і в'їдливим, але необразливим і добрим. Вони щирі й позитивні, характер і вчинки героїв психологічно вмотивовані, кожен із них, навіть другорядний, переживає свою особисту драму. Барбара Космовська говорить, що «її покликання – писати для молоді. Для такого читача значно важче писати, ніж для дорослого, адже потрібно розуміти його проблеми, знати його мову, розуміти спосіб мислення... Пишу для молоді, бо вважаю, що як доросла маю розповідати молодим про важливі речі, але не роблю цього ані як батьки, ані як учитель, а як друг...».

За свою творчість Барбара Космовська отримала ряд премій та відзнак. 2001 року вона перемогла в літературному конкурсі «Щоденник польської Бриджит Джонс», організованому видавництвом Zysk і S-Ka. Роман опинився у Списку бестселерів А. Ростоцького, який публікує газета «Rzeczpospolita». 2002 року роман «Буба» посів перше місце у загальнопольському конкурсі романів для дітей та юнацтва «Повір у силу фантазії», організованому видавництвами «Муза» та «Медіа Родина». У 2007 році книжка «Позолочена рибка» здобула літературну премію «Книга року» та отримала першу премію на літературному конкурсі імені Астрід Ліндгрєн, організованому Фондом «Уся Польща читає дітям» під

патронатом Міністерства культури та національної спадщини.

У 2002 році побачив світ роман «Буба» /**Космовська Б. Буба / Б. Космовська ; пер. з пол. Б. Антоняк. – Харків : Школа, 2020. – 224 с. – (Сучасна європейська підліткова книга)**/. Він має певні автобіографічні риси. І це не лише особисті спогади про проблеми з батьками чи однолітками, без чого не обходиться життя жодного підлітка. Так, наприклад, мама Буби, авторка жіночих романів, – це іронічна самопародія письменниці.

У центрі повісті – історія життя дівчинки-старшокласниці Буби. Справжнє її ім'я – Агнешка.

Дівчині шістнадцять років, вона має звичайну зовнішність – не дуже вродлива, але і не негарна, не дуже висока, і не низька. Нічим не вирізняється серед своїх ровесників: такі ж самі джинси і мартенси. Вона – донька зіркових батьків. Її мама

Марися – відома письменниця, яка пише жіночі романи, а тато – ведучий телепрограм про людські долі. Дід Генрик, який живе з ними, усі гроші програє в спортлото та захоплюється картами. Дівчинка позитивна: вона старанно вчиться, чемна, має зразкового бойфренда, допомагає вирішувати клопоти сестрі, слухає класичну музику, виграє на чемпіонаті з бриджу.

Характер Буби дещо несподіваний: вона така собі мудра дівчина, оточена інфантильними дорослими – дідусем, мамою й татом, старшою сестрою Олькою. Перед нами постає світ через світосприйняття Буби, яка добре усвідомлює всі складнощі і проблеми дорослого життя, а відтак не дуже й хоче дорослішати. Буба не має вибору: саме вона, а не навпаки, вимушена втішати маму, заспокоювати батька, берегти дідуся від згубних звичок, мирити Ольку з чоловіком. І заплутаний дорослий світ знаходить свою точку опори в дитячій розсудливості Буби, адже вона робить все можливе, щоб зберегти свою родину. Дівчинка розгублена перед життям, але водночас вона намагається виправити світ і зробити його кращим.

Хоча сім'ю Буби важко назвати взірцевою, та все ж центром її життя є дім. Саме в ньому вона вчиться грати в бридж, переживає своє перше кохання, тривожиться за сестру Ольку та переймається проблемами подруги Агати, бо «дочці алкоголіка завжди гірше, ніж йому самому». Родинна оселя стає свідком тріумфу Буби, бо саме там батьки дізнаються, що вона стала чемпіонкою Польщі, хоча спочатку їм було важко збагнути, що чемпіонка Агнешка і є... їхньою Бубою. Та хай там як, але саме вдома Буба знаходить необхідну підтримку (саме дідусь записав її на участь у турнірі з бриджу!), тепло і затишок, адже «мудрі птахи завжди повертаються до своїх гнізд».

У 2007 році вийшов у світ роман «Буба: мертвий сезон» /**Космовська Б. Буба: мертвий сезон / Б. Космовська ; пер. з пол. Б. Антоняк. – Харків : Школа, 2020. – 240 с. – (Сучасна європейська підліткова книга)**/, написаний як продовження роману «Буба».

У житті Буби все як раніше: вона ходить до ліцею, живе з батьками і дідом. Хатня робітниця Барташова готує їм їсти. Час від часу в гості приходять сусіди Маньчаки, баба Рита і сестра Олька з сином та чоловіком. Є й нові події. Бубина однокласниця Агата потрапляє у реабілітаційний центр для наркозалежних, бойфренд Мілош знаходить іншу дівчину – все це турбує героїню.

Батько дівчинки тепер не веде власну програму, а працює в телекрамниці. Мама Марися пише жіночі романи. Дід Генрик купує комп'ютер і розпочинає ігри та віртуальне спілкування, залишаючи все менше часу на спілкування з внучкою: «повністю опинився в тенетах світової павутини». Батьки надто зайняті собою. Вони не спілкуються, говорять неправду, дратуються, краще почуваються за межами родини, на роботі.

Здається, весь світ змовився проти Буби. Коханий Мілош захопився чарівною Ребеккою, поруч немає найкращої подруги, а дідусь поринув у віртуальний світ

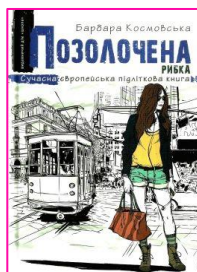
інтернет-чатів. Мама, як завжди, зайнята власною кар'єрою, зате на зміну їй з'являється бабця Рита з цілою валізою корисних порад... Мертвий сезон, та й годі!

Та невдовзі Буба потрапляє в пригоди: знаходить нового друга Сироту, одержує звістку від зниклої подруги, а ще грає в бридж зі зловісним Юзефом на прізвисько Сталін і навіть... проводить ніч у поліції. А понад те Буба стає свідком чудес, які розганяють хмари над їхньою домівкою.

Головною проблемою письменниця вважає втрату сімейних цінностей та піклування Буби про відродження родинних стосунків.

«Позолочена рибка» /Космовська Б. Позолочена рибка / Б. Космовська ; пер. з пол. Б. Антоняк. – Харків : Школа, 2020. – 176 с. – (Сучасна європейська підліткова книга)/ – ще одна книга, в якій авторка

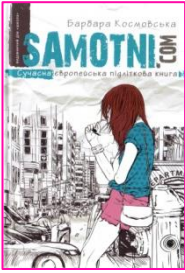
намагається бути максимально широю і не боїться говорити про складні і болючі речі: розлучення батьків, хворобу і смерть близької людини, анорексію, першу закоханість, проблему з алкоголем і наркотиками, бідність тощо. Головна героїня повісті – Аліція – поступово вчиться розуміти батьків, які розлучилися, намагається спілкуватися з новою татовою дружиною Клаудією, або ж, як її ще називають – Міс Літою,

допомагає вирішувати проблеми своєї найкращої подруги, робить неабиякі успіхи у фотографуванні. До неї приходить перше кохання.

Та всі проблеми і хвилювання ніщо порівняно з тим, що трапилось в новій сім'ї батька. Захворів на рак її зведений п'ятирічний братик Фридерик, якого вона називає Ящіркою і любить понад усе. Щойно дізнавшись про це, Аліція одразу пропонує його матері: «Я читала в інтернеті, що зараз роблять різні трансплантації. І що донором найчастіше стає хтось із найближчої рідні. Я могла б, – Аліція благально глянула на Клаудію. – Я справді дуже цього хочу... Я здорова й сильна...» З великим хвилюванням читаються сторінки книжки, де йдеться про відвідування Ящірки в лікарні, – і безпорадність дівчини в намаганні полегшити страждання маленького братика, і її вигадливість, і багато любові. Рибка, яку вона подарувала братику, звичайно ж не була золотою і не з казки, де вона виконує всі бажання. І все ж вона дещо втішила малого Фридерика.

Головна думка цього твору насамперед у виборі цінностей. Бо що є найціннішим для кожного з нас? Звісно, життя. Не матеріальні речі: робота, квартира, машина, а насамперед, життя. Наше та наших близьких. І цю книгу варто прочитати, аби ще раз у цьому переконатися.

«Samotni.com» /SAMOTNI.com / Б. Космовська ; пер. з пол. І. Андрущенко. – Харків : Школа, 2017. – 208 с. – (Сучасна європейська підліткова книга)/ – книга, яка має однойменну назву із польським сайтом знайомств samotni.pl.

Юну дівчину Йоанну важко не помітити в натовпі. Ще б пак – копиця рудого волосся, фіолетовий шалик та куртка-мілітарі роблять свою справу. А Віктора нічого не вирізняє серед натовпу – хіба що смуток в очах та старомодний светр. Цих двох головних героїв поєднує не школа, не компанія, не хобі, а... самотність. Це захворювання вражає будь-кого і має різні причини. Часом здається, що самотність стає хронічною і проти неї нема жодних ліків. Але є те, що має здолати будь-яку хворобу, – це почуття любові, що народжується в серці та змінює долю. Барбара Космовська порушує в книзі серйозні проблеми, з якими зіштовхуються підлітки і дорослі. Герої книги – школярі й у них достатньо причин радіти: перемогти в конкурсі живопису, викрити крадійку, припинити насмішки, з'їсти смачнющий кебаб. Але підлітки й дорослі потерпають від бажання мати споріднену душу і знайти друга...

Авторами захопливої книги «Великий вибух, або К проти К» (Космовська Б. Великий вибух, або К проти К / Б. Космовська, Г. Касдепке ; худож. А. Вельбут ; пер. з

пол. Д. Гук. – Харків : Школа, 2020. – 176 с. : іл.) стали відразу двоє письменників – Барбара Космовська та Ѓжегож Касдепке. Книга розповідь про віртуальний світ, який має безліч переваг: у ньому можна бути ким

завгодно, писати про себе, що заманеться.

Можна вигадувати історії, придумати цікаве ім'я, переписати біографію, фантазувати, виставляти фотки і бути при цьому класним і крутим, бо ж ніхто не знає, який ти насправді! Так поводитися герої «Великого вибуху...» Криспін та Ксенія – вдавали себе в мережі геть не тими людьми, якими вони є в реальності. От тільки прикро, що так не може тривати постійно, і правда все одно зненацька вийде назовні...

Геніальність, красномовна майстерність та дотепний гумор обох відомих авторів поєдналися на сторінках цієї книги.

Неозброєним оком можна побачити та зрозуміти, чому твори Барбари Космовської є цінними та популярними серед вас, юні читачі! І це дуже важливо, адже саме ви будуватимете наше майбутнє. Якщо твори письменниці допоможуть декому з вас змінити своє бачення і ставлення до світу на більш позитивне, то і завтрашній день всміхнеться у відповідь нам усім!

Бібліографічна пам'ятка для дітей
середнього шкільного віку

Що робить нас щасливими?

/до 65-річчя від дня народження Барбари Космовської/

Видавець та виготовлювач:

Рівненська обласна бібліотека для дітей

33028, м. Рівне

вул. Симона Петлюри, 27

Тел. (0362) 623-423

<http://rdobd.com.ua/>

dtbiblioteka@gmail.com

